

Vergaderjaar 2008–2009

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 65

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2008

Op 3 december jl. heeft u mij meegedeeld dat de voorgehangen ministeriële regeling «betere benutting transportcapaciteit» (hierna «de MR») is gestuit. U heeft mij verzocht op dit punt geen onomkeerbare stappen te zetten dan nadat de regeling is besproken in samenhang met het wetsvoorstel «voorrang voor duurzaam».

In deze brief schets ik eerst de positie van de MR in het totale aansluitbeleid dat ik heb ontwikkeld. Daarna ga ik in op de aard en strekking van de MR en het tijdelijke karakter ervan. Tenslotte schets ik op basis van door TenneT verschaft informatie de gevolgen van het niet in werking treden van de MR.

1. Het aansluitbeleid

Als gevolg van de snelle ontwikkeling van nieuwe elektriciteitsproductiecapaciteit in Nederland zijn investeringen in de transportcapaciteit nodig, zodat alle capaciteit kan worden aangesloten en alle geproduceerde elektriciteit onbelemmerd getransporteerd kan worden. Echter, omdat investeringen in transportcapaciteit meer tijd vergen dan investeringen in productiecapaciteit, kunnen tijdelijk en lokaal knelpunten ontstaan. In sommige gebieden kan daarom nieuwe productiecapaciteit voorlopig niet of slechts onder beperkende transportvoorwaarden worden aangesloten.

Om deze knelpunten op te lossen, heb ik een meersporenbeleid ontwikkeld waarover ik uw Kamer meerdere malen heb geïnformeerd (Kamerstukken 29 023, nrs. 43, 45, 46, 56 en 63). Kort samengevat ziet mijn meersporenbeleid er als volgt uit:

- a. Het uitgangspunt is dat door netbeheerders tijdig en voldoende wordt geïnvesteerd in transportcapaciteit. Instrumenten om dit te realiseren zijn onder andere het Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III), de Rijkscoördinatieregeling voor grootschalige energie-infrastructuurprojecten en de in voorbereiding zijnde wijziging van de Elektriciteitswet 1998 waardoor netbeheerders sneller zekerheid krijgen over

- nut en noodzaak van hun investeringen en (pro)actiever moeten afstemmen en samenwerken bij netverzwaringen.
- b. Daarnaast kan reeds aanwezige aansluit- en transportcapaciteit beter worden benut. Om dit te realiseren werkt TenneT op mijn verzoek aan het verschaffen van meer informatie aan marktpartijen over de beschikbare transportcapaciteit en aan een systeem van wederzijdse mijlpalen met aanbatalingen en/of borgstellingen voor nieuwe aansluitingen. Daarnaast maakt de voorgehangen MR een betere benutting van de aanwezige transportcapaciteit mogelijk. Ook biedt de MR de mogelijkheid om tijdelijke congestie beter dan nu te beheersen (zie paragraaf 2).
 - c. Verder is het van belang dat in de toekomst duurzaam geproduceerde elektriciteit voorrang krijgt indien er congestie optreedt. Daarvoor is een verfijnder systeem van congestiemanagement nodig. De wijziging van de Elektriciteitswet 1998 waarmee dit wordt geregeld, ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Parallel hieraan werk ik aan een op dit wetsvoorstel gebaseerde MR, die de basis zal vormen voor dit meer verfijnde systeem van congestiemanagement.
 - d. Tenslotte: als het nodig en mogelijk is, worden in de periode totdat er structurele oplossingen zijn, maatwerkoplossingen ontwikkeld. Een voorbeeld hiervan is het vrijwillige systeem van congestiemanagement dat vanaf 8 december jl. operationeel is in het Westland.

2. Beter benutting transportcapaciteit

De voorgehangen MR zorgt ervoor dat de in artikel 31 van de Elektriciteitswet genoemde voorwaarden (technische codes) die netbeheerders hanteren, zodanig worden aangepast dat reeds aanwezige transportcapaciteit beter benut kan worden. Als de MR van kracht wordt, zullen de netbeheerders een voorstel tot wijziging van de technische codes moeten ontwikkelen dat, na bespreking van dit voorstel met representatieve organisaties, door de NMa moet worden goedgekeurd. De MR zorgt voor een versnelling en ondersteuning van dit proces van codewijziging. De NMa heeft aangegeven dat de MR uitvoerbaar en handhaafbaar is (zie bijlage).¹

Een betere benutting van reeds aanwezige transportcapaciteit is mogelijk omdat het in de praktijk alleen in uitzonderlijke situaties voor komt dat alle aangesloten producenten maximaal produceren en daardoor alle aanwezige transportcapaciteit benutten. Er kunnen dus meer producenten op het net worden aangesloten, zonder dat dit direct tot transportproblemen hoeft te leiden. Om op deze manier bij gelijkblijvende betrouwbaarheid de aanwezige transportcapaciteit beter te benutten, is het wel nodig dat de netbeheerders kunnen beschikken over een beter zicht op de te verwachten elektriciteitstransporten en de daadwerkelijk optredende netbelasting. Ook moeten de netbeheerders de mogelijkheid hebben om in situaties waarin het transportnet overbelast dreigt te raken, aangesloten producenten minder te laten produceren en in noodsituaties af te schakelen.

De MR heeft een tijdelijk karakter en is bedoeld om transportproblemen die kunnen ontstaan vanaf medio 2009 tot het moment van implementatie van het wetsvoorstel «Vorrang voor duurzaam», zo goed mogelijk op te lossen. Na het van kracht worden van het wetsvoorstel zal deze MR worden vervangen door een nieuwe MR op basis waarvan eventuele congestie beter kan worden beheerst en waarbij duurzaam geproduceerde elektriciteit voorrang krijgt op het net. Het pas bij de behandeling van het wetsvoorstel bespreken van de nu voorgehangen MR is dus niet zinvol. De hoofdlijnen van de nieuwe MR zullen bij de behandeling van het wetsvoorstel bekend zijn. Waar nodig en mogelijk zal ik in de nieuwe MR rekening houden met de op basis van de nu voorgehangen MR aangepaste

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

codes en de naar aanleiding daarvan ontwikkelde procedures en systemen.

3. Gevolgen niet in werking treden MR

In de afgelopen weken heeft overleg plaatsgevonden met de meest betrokken belangenorganisaties. Mij is gebleken dat de meeste organisaties van mening zijn dat de voordelen van een betere benutting van de transportcapaciteit, waardoor nieuwe producenten aangesloten kunnen worden, niet opwegen tegen de verplichtingen die bestaande producenten via de MR opgelegd krijgen indien zij zich bevinden in een tijdelijk congestiegebied.

Ik ben echter van mening dat deze verplichtingen voor bestaande producenten – die deze producenten overigens ook krijgen bij het systeem van congestiemanagement dat nodig is om duurzame elektriciteit met voorrang te transporteren – in goede verhouding staan tot de transportmogelijkheden die door de MR aan nieuwe producenten wordt geboden. Het niet in werking laten treden van de MR heeft tot gevolg dat tot het moment van implementatie van het wetsvoorstel «Voorrang voor duurzaam» de reeds aanwezige transportcapaciteit niet optimaal benut kan worden. Op basis van informatie die TenneT mij heeft verschaft, concludeer ik dat het niet spoedig in werking laten treden van de MR de onderstaande negatieve gevolgen heeft voor deze overgangperiode:

- a. Op de Maasvlakte en in Noord-Nederland kunnen nieuwe grote producenten niet of slechts onder beperkende voorwaarden worden aangesloten op het hoogspanningsnet. In Noord-Nederland is inmiddels 3000 MW onder beperkende voorwaarden gecontracteerd. Op de Maasvlakte is dit 2390 MW.
- b. Voor kleine producenten (vooral WKK en wind) kan niet worden uitgesloten dat ook de aansluitmogelijkheden in de regionale netten beperkt worden en blijft onzeker of zij na ingebruikname van hun nieuwe productiecapaciteit de elektriciteit onbelemmerd kunnen transporteren voordat geplande netinvesteringen zijn afgerond.
- c. Eventuele congestie die kan ontstaan, zoals in het Westland en mogelijk ook in Noord-Nederland, vanwege het tijdelijk uit gebruik nemen van de verbinding van Groningen naar Zwolle in verband met de geplande netverzwaring, kan minder efficiënt worden beheerst.
- d. Bestaande en nieuwe producenten zullen langer moeten wachten op duidelijkheid over hun transportrechten, omdat afhankelijk van de beschikbare capaciteit van partij tot partij verschillende voorwaarden zijn of zullen worden gesteld, uiteenlopend van vaste rechten tot niet aangesloten worden.

4. Tot slot

Samen met de NMa maak ik erover dat netbeheerders alles in het werk stellen om de investeringen te doen die nodig zijn om alle productiecapaciteit op het net aan te sluiten en alle elektriciteit onbelemmerd te transporteren. Voor die situaties waarin tijdelijk congestie ontstaat, zorg ik dat er een goed systeem van congestiemanagement komt, waarbij duurzame elektriciteit voorrang krijgt. In de tussentijd kunnen op basis van de voorhangen MR transportbeperkingen tijdelijk worden vermindert. Ik ben van mening dat dit gelet op de omstandigheden de beste route is.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven